

Apja magával vitte európai diplomáciai útjaira. Így John Quincy a nemzetközi politika játékszabályaival Franklin és Jefferson mellett ismerkedhetett meg. Megtanult latinul, ögörögül, franciául, hollandul, németül, olaszul, spanyolul, s csak azt sajnálta, hogy héberül nem tud, mert akkor az *Ószövetséget* eredeti nyelven olvashatná. Még a szerelméről is lemondott szülei nyomására. Apja mégis elégedetlen volt, s így írt neki: *„Ha nem jutsz el nem csak hivatásod, hanem hazád vezető pozíciójába, ezt csak saját lustaságodnak, hanyagságodnak és macakcságodnak köszönheted!”*

John Quincy Adams pályafutása valóságos sikorsorozat volt – kivéve azt a négy évet, amit a Fehér Házban töltött el. Négy nagyköveti megbízás után szenátorra választották, majd James Monroe kormányában ő lett minden idők legsikeresebb külügyminisztere (1817–25). Ugyanolyan odaadással szolgálta hazáját, mint apja, s ugyanúgy képtelen volt elviselni az emberi ostobaságot és a kisszerű politikai intrikákat. A közélet a demokratizálódással együtt vulgárisabbá, korruptabbá és intoleránsabbá is vált, Adams pedig egyre magányosabban képviselte a régi elveket egy átalakuló világban. *„Visszafogott, hideg, komoly és távolságtartó ember vagyok – vallotta naplójában – politikai vetélytársaim szerint rosszkedvű embergyűlölő, személyes ellenségeim szerint antiszociális vadember. Jellemem e hibájának ismeretében sem érzek semmi hajlandóságot arra, hogy megváltozzak.”*

Az 1824-es elnökválasztáson egyik elnökjelölt sem tett szert abszolút többségre, s az alkotmány előírása szerint a Képviselőháznak kellett döntenie. Henry Clay, a Képviselőház elnöke tárgyalt Adamsszal, majd rávette állama, Kentucky képviselőit, hogy órá adják szavazatukat.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK 6. ELNÖKE

JOHN QUINCY ADAMS

1825. MÁRCIUS 4.–1829. MÁRCIUS 4.

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN AZ ALAPÍTÁS ÓTA TABUNAK SZÁMÍTANAK A SZÜLETÉSI ELŐJOGOK, POLITIKUSDINASZTIÁK AZONBAN ITT IS KIALAKULTAK. JOHN QUINCY ADAMSNEK – GEORGE W. BUSHHOZ HASONLÓAN – AZ APJA VOLT AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ELNÖKE. JOHN ADAMS MÁR KORA GYERMEKKORÁTÓL ARRÁ NEVELTE FIÁT, HOGY „NAGY EMBERRÉ”, „HAZÁJA TÖRVÉNYEINEK, SZABADSÁGÁNAK ÉS VALLÁSÁNAK VÉDELMEZŐJÉVÉ” VÁLJON, VAGYIS MÉLTÓ KÖVETŐJE LEGYEN. NYOLCÉVES KORÁBAN ANYJA KIVITTE A FÜGGETLENSÉGI HÁBORÚ EGYIK CSATATERÉRE, AHOL KÖZVETLEN KÖZELRŐL LÁTTA, HOGYAN ESNEK EL CSALÁDJÁ KÖZELI BARÁTAI. BÁR A MŰVÉSZETEK ÉS A TUDOMÁNYOK ÉRDEKELTÉK, A GYŰLÖLT JOGI PÁLYÁT KELLETT VÁLASZTANIA, MERT ONNAN EGYENES ÚT VEZET A POLITIKÁHOZ.

Az új elnök pedig felajánlotta Claynek, hogy legyen a külügyminisztere. A korábbi nemzedék politikai nézetei szerint minden a lehető legjobban zajlott le: az ország bölcs vezetői kiegyeztek egymással a színpalak mögött, de a nemzeti érdeket tartva szem előtt. Az új nemzedék azonban úgy látta, hogy ami történt, az a nép akaratának kijátszása. Hiszen nem Andrew Jackson lett az elnök, aki elnyerte a népi szavazatok 42%-át, hanem Adams, a népi szavazatok 32%-ával! Azonnal megfogalmazták a „korrupt alku” vádját, amelyet újra meg újra felhoztak az egyik legbecsületesebb elnök ellen.

Adams nagyszabású tervet tart a Kongresszus elé. Csatornák, utak és kikötők építését, felfedezőutak támogatását, belügyminisztérium, nemzeti egyetem, haditengerészeti akadémia, csillagvizsgáló létrehozását, az európaival megegyező mértékrendszer bevezetését, valamint a tudomány szövetségi támogatását indítványozta. A képviselők és szenátorok viszont

olyan takarékos, visszafogott kormányzatot kívántak, amelyet Jefferson épített ki. Adams megelőzte korát: aktív, tevékeny, a társadalom fejlődését hatékonyan támogató kormányzatot szeretett volna létrehozni. Kortársai azonban úgy vélték, hogy a demokrácia kormánya legyen olcsó, és lehetőleg minél kevesebb dologba avatkozzon bele.

Adams lett az első elnök, akinek hívei mindkét kamarában kisebbségben voltak. Programját elvetették, terveit kigúnyolták, s rendszeresen durva támadások érték. Külpolitikai téren is kudarckok követték egymást. A Simón Bolívar által összehívott páneamerikai konferenciára az amerikai követ késve érkezett meg, a Mexikóval aláírt szerződést csak Adams távozása után ratifikálták, a Közép-Amerikai Egyesült Tartományokkal aláírt egyezmény pedig érvényét veszítette, amikor az államszövetség néhány éven belül felbomlott.

Adams családja széthullott, egyik fia öngyilkos lett, felesége depresszióval, másik fia pedig alkoholizmussal küszködött. Az elnöki pár magányosan és boldogtalanul élt a Fehér Házban. 1828-as választási vereségét fájdalmas kudarcként élte meg, s – apja példáját követve – nem vett részt győztes ellenfele 1829. március 4-i beiktatásán, hanem titokban elhagyta a Fehér Házat.

A század legsikertelenebb és legboldogtalanabb amerikai államfője végül képviselőként (1831–1848) vívta ki azt, amit elnökként nem volt képes: a népszerűséget. Megvédte a földjeikről elűzött seminol indiánokat, az Amistad spanyol hajót elfoglaló, lázadó rabszolgákat, s éveken át olvasta fel a képviselők előtt a rabszolgaság elleni petíciókat. Az amerikaiak pedig végre megtanulták megbecsülni a politikai élet elpusztíthatatlan és fáradhatatlan pátriárkáját. ◆

JOHN QUINCY ADAMS

Születés:

Braintree, Massachusetts, 1767. július 11.

Párt:

Republikánus Párt nemzeti republikánus frakciója

Választási győzelem: 1824

Választási vereség: 1828

Házastárs:

Louisa Catherine Johnson (1775–1852)

Halál:

Washington D. C., a Capitolium épületé-